

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETI KÖZLÖNY.

SZERKESZTI: DR. RÉVÉSZ IMRE.

FŐMUNKATÁRS: DR. SZÁSZ IMRE.

Megjelenik minden szombaton.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
DEBRECEN, KOLLÉGIUM.

Előfizetési ár félévre hét pengő.

Kezdetben vala az Ige...

Egyetemi évmeinyitó istentiszteleten
a Nagytemplomban 1930. október 9.

János: I: 1. Kezdetben vala az Ige, és az Ige vala az Istennél, és Isten vala az Ige.

Jelenések I.: 8. Én vagyok az Alfa és az Omega, kezdet és vég, ezt mondja az Úr, aki van és aki vala és aki eljövendő, a Mindenható.

Minden emberi kezdet csak folytatás. — A gyermek születése csak új fejezetcím egy régesrég folyó regényben: felcsillámló új habfodra az ismert és ismeretlen őseiben áramló mystikus életfolyamnak. A tudományban minden, újnak és teremtőnek vélt gondolat fölragyogása csak változata és ismétlődése az emberi szellemben már a teremtés vésőjével preformált örök gondolatoknak. A művészet és az egész kultúra világában nincs egyetlenegy olyan, akármily meglepően újnak tetsző alkotás, amelynek csiráját, párhuzamát, néha megdöbbenően tiszta ösképét a kutató szem föl ne tudná fedezni már évezredek ásatag rétegeiben. Ez a mi év- és munkakezdetünk is csak folytatás: rhytmikusa vissza-visszatérő kicsiny téma az önmagát kereső, önmaga kifejtéséért és érvényesítéséért küzdő magyar szellemnek közel évezredes nagy symphoniájában, amelyet ezen a földön csöndes szerzetesek, bújdosó reformátorok és még borsón térdepelve is szépet álmodó tanítók és nevelők szakadatlan kara zengett és zeng mindmostanig.

Igazi kezdet nincs több, csak egyetlenegy: az Ige. Az élő Isten világteremtő gondolata, amely csupa akarat, erő és szeretet. Az Ige, amely kezdetben vala, az Istennél vala és Isten vala. Az Ige, amellyel Isten „a holtakat meg-eleveníti és azokat, amelyek nincsenek, elő-szólítja, mint meglévőket”. Ez az Ige a Kezdet s azért ez az Ige a Vég is: az Alfa és az Omega. Ó milyen áldott ez a magát kijelentő és aján-dékozó Isten, hogy e kezdet felől és e vég felől nem hagy bennünket bizonytalanságban, hogy megmutatja nekünk ezt a kezdetet és ezt a

véget, és hogy megmondja nekünk evvel azt is, honnan jöttünk és hová megyünk. Ez a kezdet Krisztus és ez a vég is Krisztus. Ez a világ és benne az ember Krisztus képére van teremtve és ezt a veszni tért világot és benne a bűnbe-merült embert az Isten vissza akarja hozni a Krisztus elveszített képére. Másfélezer év irdatlan távolából zeng már az újjongó, örökifjú hit-vallás: „*Fecisti nos ad Te et inquietum est cor nostrum, donec requiescat in Te!*” A világ kezdete a Logos és a világ is a Logos: kezdete az Istenfiúság, vége az Istenország.

Emberi kezdések és újakezdekések fájdalmas végeit, emberi egetvívások szakadatlan le-töréseit, emberi alkotások és „teremtések” maka-csul ismétlődő szomorú temetkezéseit szem-lélve csupán a történetben és korunkban, lehet-é más eredményre jutnunk, mint az egyetlen lehetséges csak-emberi történetfilozófiára — arra, amelyet már szintén évezredekkel ezelőtt halhatatlanul formulázott az ószövetségi Szent-írás kiegészített szívű bölcse: „Semmi sincs új dolog a nap alatt!” És lehet-é ebből más kö-vetkeztetést vonnunk az életünkre és a mun-kánkra nézve, mint csak azt az egyetlenegy, amelyet már ő kivont: „Felette nagy hiába-valóság, minden hiábavalóság!” — vagy, hogy a mai ember ismert öngyilkos kezlegyintésével fejezzük ki ugyanazt: „*Hát érdemes?*”

Egyetemünk évkezdésének kapuja körül is ott ólalkodik ez a kigyótestű árny, ez a las-san, de biztosan megfojtani képes sötét hangulat. Nem hiába-é az újakezdekés ezen a földön, ahol annyi szív, úgylátszik, mégis csak hiába onta vért? Nem hiába a szellem minden erőfeszítése a testet-lelket egyre vadabb ütemben őrlő kenyérgondok között? Nem hiába a kultúra fényes eszmepalotáinak építgetése, mikor alattunk vésztióslóan reng a föld, minden eszmének ez az örök ellensége?

Értsük meg, szeretteim: nincs, nincs me-nekvés e kigyótestű, fojtogató árny elől, csak egyetlenegy. Fölnézni az egyetlen és örök Kez-detre, amely az egyetlen és örök Vég is és belé-horgonyozni egész életünkkel és egész munkánk-kal az Igébe, a Logosba, amely maga Isten:

Jézus Krisztusba, aki van, aki vala és aki eljövendő, a Mindenhatóba. Ővele kezdeni az évet és a munkát, annyi, mint győzni és célhoz érni. Ővele kutatni az igazságot annyi, mint megtalálni azt. Ővele, az Ő kezét fogva készülni a keresett és megtalált igazság szolgálatára apostolságban, nevelésben, jogvédelemben és gyógyításban annyi, mint apostollá, prófétává, hőssé és csodatevővé válni. Ővele dolgozni ma, az apokalyptikus agónia korszakába jutott régi Magyarországon, annyi, mint hinni egy új Magyarországnak a lehetőségében, amely Isten országának előrevetett fényes árnyéka lesz — és megteremteni ezt az új Magyarországot.

Minden emberi kezdet csak folytatás. De van egy, egyetlenegy emberi kezdet, amely mégsem csak folytatás: Krisztusban újjászületni.

Imádkozzunk:

Atyánk Istenünk, a magyar szellem hadserege, amelyet Te hívtál elő egy évezred parancesszavával, indulás előtt trónusod köré sorakozik és leborulva várja parancsait. — Zászlós táborának, az Alma Maternek rejtett alapkövére a Te Egyszülöttned neve van vésvé: ebben a névben akar hát harcolni és győzni.

Ó Te, ki kezdet és vég egyszerre vagy, tekints alá e mi kicsiny és nyomorúságos emberi kezdésünkre és világosítsd meg annak ködös és szakadékos útját Igédnek fényével. Te, aki a Te Egyszülöttnedet, az Igét alfájává és omegájává tetted a világmindenségnek, ültessd Őt oda, kérünk, egyetemünk minden katedrójára s általa tégy ott minden tanítást kultusszá, minden munkát szolgálattá és minden szolgálatot Néked kedves áldozattá.

E végre add a te Szent Lelked túlaradó mértékét egyetemünk kormányosainak, oktatóinak és növendékeinek. Ámde, mert egyetemünknek élete drága hazánk és nemzetünk éltének egy féltett, finom darabja s egyetemünknek üdve csak az lehet, ami hazánké és nemzetünké: kérjük, édes Atyánk, Szent Lelkednek minden áldását erre a szenvedő hazára és nemzetre is.

Te légy kormányzója és oltalma a Te jobboldal férfiának, akit Kormányzónkká s oltalmunkká rendeltél. Te légy tanácsadója az ő tanácsosainak és Te állj őrt véghetetlen hatalmaddal és szerelmeddel mindama többiek fölött is, akiket, mint gyarló embereknek gyarló embertestvéreit, mi közöttünk és mi fölöttünk órállókká méltóztattál.

Ó Szent Lélek Isten, Te légy szószólója minden szószólóknak, tanítója minden tanítóknak, orvosa minden orvosoknak. Te pedig, egyszülött Fiú, testet öltött Ige: légy pásztor minden pásztoroknak, főpapja minden papoknak, kiengesztelője a háborgó magyar léleknek és megvidámítója a bús magyar szívnek.

Úr Jézus, táplálj minket
Szenvedésed hasznával.

*Töröld el bűneinket
Tested áldozatjával.
Vigasztalj gyötrelmiddel
Gyógyíts meg sebeiddel. — Ámen.*

R. I.

Periculum in mora!

A lelkeszi nyugdíjintézet veszélyben.

Senki sem vitathatja el, hogy mi, református lelkeszek számtalan szociális és kulturális intézménynek vagyunk megalapítói és irányítói. Nemesak napközi otthonoknak és menedékházaknak létesítése fűződik nevünkhöz, hanem különböző szövetkezeteknek megalapításával, különféle népjóléti intézményeknek megszervezésével és fenntartásával mozdítjuk elő népünknek anyagi javát. Nem is szabad merevül elzárkóznunk az ilyen irányú szolgálatok teljesítése előtt, hordoznunk kell ezt a terhet is, de csak addig, amíg e nemű tevékenységünk a mi igazi hivatásunk és küldetésünk tökéletes betöltését nem akadályozza és nem veszélyezteti. Mert azonnal haszontalan szolgálak leszünk és méltatlanok az isteni ajándékok hordozására, mihelyst több az időnk, a munkakedvünk és szeretetünk valamelyes pénzügyi problémának a megoldására, mint az evangéliumi üzenetek tolmácsolására. Azt sem lehet elvitatni, hogy amilyen odaadó, sokszor áldozatos munkát fejtünk ki mi református lelkeszek népjóléti intézmények létesítése érdekében, éppen olyan nemtörődömséggel és közönnyel viseltetünk a magunk szociális dolgaival szemben, abszolúte nem törődünk velük. Alig van egy-két jóléti intézményünk, de ezeket sem istápoljuk. Hetenként értesülünk arról, hogy a kálvineumi árvaházak küzdenek az anyagi megélhetés nehézségeivel, de azért nem megyünk a megmentésükre, érdekükben nem cselekedtünk semmit sem.

Sok súlyos áldozatok árán sikerült eleinknek megalkotni a nyugdíj- és özvegy-árvagyámintézetünket és most a mi szeretetlenségünk és mulasztásunk miatt ez az intézményünk nagy bajba jutott. Szeptember hónapra már kölcsönből tudta a kifizetéseket teljesíteni s ha a helyzet nem javul, az ellátottak illetményeiket ezután egyszerűen nem kapják meg. Még elgondolni is szörnyűsége, hogy elaggott lelkipásztor testvéreink nem kapják meg ezután még a morzsákat sem, hogy a lelkeszővegyek és árvák a fillérekhez sem fognak most már hozzájutni, a mi közönyösségünk, hidegségünk, mulasztásunk miatt. Hivatalos értesítés szerint a helyzet képe ez: a nyugdíjintézet 411,669.53 P-t kitevő 1930. évi járulék követelésére 1930. szeptember hó 15-ig mindössze 76,567 P 67 fillér folyt be, úgy, hogy a nyugdíjintézet kintlevősége járulékokban 335,101 P 64 fillér. Ezzel szemben a kifizetésekre kerülő ellátási díjak összege havonként kb. 60,000.— P-t teszen ki.

Mindnyájunk előtt világos, hogy ilyen nagymérvű hátralék mellett nyugdíjintézetünk fizetésképtelen lesz. A baj csak úgy orvosolható, hogy a reánk kirótt járulékokat sürgősen befizetjük és az egyházközségek részéről is a fenntartási díjakat azonnal befizettetjük.

Kedves lelkipásztor-testvérem, ismerem az erre adott válaszodat, tudom, hogy azért nem fizettünk eddig, mert a reánk szakadt gazdasági válság minden anyagi erőforrásunkat megbénította, híveink elszegényedtek, fizetni nem tudnak, nem kapjuk meg járandóságainkat mi sem. Minden más fizetési kötelezettségünk elmulasztásánál ez mentesíthet bennünket, de itt nem. A lelkipásztorok egymás iránti felelősség-érzete egész súlyával nehezedik itt reánk, a vád, amely a különben is éhbéren tengődő nyugdíjasaink, özvegyeink és árváink részéről illehet bennünket, szinte elviselhetetlen. Mi magunk nélkülözhetünk, nekünk lehet és szabad igényeinket a végsőkig leszállítani, de nem lehet és nem szabad mieinket, véreinket, testvéreinket a legkínosabb helyzet elé állítani, őket nyomorba juttatni és megszégyenülésnek és megszégyenítésnek kitenni. A kérdéssel kapcsolatosan lehet gondolkodni és elmélkedni a felett, hogy a nyugdíjterhek aránytalan növekedésének mi az oka, továbbá mi az a modus procedendi, amelynek alkalmazásával a terhek csökkennének, ezt kifejthetjük holnap, vagy azután, de ettől függetlenül fizessük be és fizetessük meg még ma az esedékes járulékokat, mert periculum in mora, magnum periculum.

Dr. Szász Imre.

Látogatásom dr. Schaeffernél Philadelphióban.

Amerikai missziós körútam legelső központjából New-Yorkból, régi hű barátommal s itteni munkám legértékesebb támogatójával, dr. Takaró Géza newyorki lelkésztársammal, szeptember hó 10-ikén, Philadelphióban meglátogattuk Schaeffer doktort, a Reformed Church központi főtitkárát, amerikai református gyülekezeteink nagylelkű támogatóját, kit éppen ez irányú lelkes és felbecsülhetetlen értékű működéséért, a debreceni Tisza István-tudományegyetem diszdoktori ranggal tüntetett ki.

Illőnek tartottam e tisztelgő látogatást, amikor javarészt éppen az ő pártfogoltjai között működöm körútamon, hogy kifejezzem hálaikat e nemeslelkű testvérünk iránt. Másfelől felhatalmazva éreztem erre magamat azért, mert Schaeffer doktor, közvetlen a háború után két ízben is járt Debrecenben; egyszer Good professzorral; ez alkalmakkor mint moderator-lelkész a debreceni lelkésztételben én üdvözöltem őt; majd több egyházi intézményünk megtekintésére elkalauzoltam, többek között a diakonissza-otthonba, kivált erre a látogatásra ő nagyon élénken s szeretettel emlékezett.

Látogatásom igen áldásos volt. Schaeffer doktor elmondotta, hogy bár az ő anyaegyházuk is sok nehézséggel küzd az általános gazdasági depresszió miatt, mégis jelenleg is körülbelül ötven magyar református gyülekezetet oltalmaznak és segélyeznek évi 80,000 dollárral. Járvá az itteni gyülekezeteket, el sem tudom képzelni, mi lenne velök e hatalmas segítség nélkül; bizony mint oldott kéve szóródnának szét a népek forgatagában.

Felvettem Schaeffer doktornak azt a gondolatot, nem volna-e helyes az őt is doktorául tisztelő debreceni egyetem theol. fakultásával diákcsere-akciót létesíteni? Az eszmét nagy örömmel fogadta s szinte égetően szükségesnek látta az amerikai magyarság szempontjából. Ugyanis a már Amerikában született s lelkészi pályára készülő magyar fiúknak nagy-nagy áldást jelentene az, ha az óhazában s éppen a legmagyarabb városban tölthetnének egy vagy két iskolai évet. Ugyanakkor mennyi hasznát látná egy debreceni diák annak, ha Amerikában szét nézne, nyelvet tanulna, egyházi életet látna s az itteni speciális viszonyokkal megismerkednék!

A kivített Schaeffer doktor úgy vélné legcélravezetőbbnek, amit a magam részéről én is csak helyeselni tudtam, hogy az amerikai diák Debrecenben lehetőleg családi körben helyezkednék el; legalább is addig, amíg kollégiumunk felszabadulása idején, a külön theologus-internátus nem létesülne. A családi körben a magyar közélet, társadalmi és gyülekezeti élet is feltárulna az amerikai magyar ifjú számára s az ezekkel való ismeretgazdagodása értékes tőke lenne számára, amikor visszatér Amerikába és élére kerül egy-egy gyülekezetnek vagy bárminő gyülekezeti munkának. A vendéglátó magyar család pedig esetleg azt az előnyt élvezhetné, hogy az ő fia jöhetne át tanulmányútra Amerikába. Biztosra veszem, hogy Debrecenből több jó református család is vállalkoznék azonnal erre a cserére.

Az érem másik fele pedig az, hogy a magyar fiú Amerikában egy-egy kollégiumban helyezkednék el. Neki viszont erre volna szüksége, mindenekfelett a nyelv elsajátítása kedvéért. De meg az amerikai kollégiumi élet oly sok előnyt nyújtana a mi magyar fiainknak, hogy azt az itteni családi viszonyok közt sohasem találhatná fel. Az itteni szemináriumi rendszer, a hatalmas angol szakkönyvtárak, a tanárokkal való állandó közvetlen érintkezés: mind, mind a kollégiumokba predestinálnák a mi fiainkat. Mellékes, de nem utolsó szempont volna az is, hogy az itteni kollégiumokban vagy ifjúsági egyesületekben úgy megsportoltatnák a mi kényelmes fiainkat, ahogyan odahaza sohasem tennék és amiből rájuk csak újabb áldás fakadna.

Én most egy nagy országúton vagyok, New-Yorktól, Pittsburghon, Chicagon, Clevelandon át, közben rengeteg apróbb állomást érintve. Helyzetem nem alkalmas arra, hogy e téma részleteivel foglalkozzam. Schaeffer doktor

szíves engedelmeivel közkinccsé teszem ezeket a gondolatokat. Az eszmét vigyék tovább s vigyék diadalra az illetékesek. Vajjon lesz-e visszhangja s minő lesz az a visszhang az én kiáltó szavamra, melyet oly sok reménységgel és szeretettel küldök az óhazába a mi kedves öreg Prot. Lapunk útján?!

Pittsburgh, Pa. 1930 szept. 17.

Uray Sándor,
debreceni lelkipásztor.

ISKOLA

Látogatás a svájci tanítóképző- intézetekben.

(Folytatás és vége.)

Július 9-én Küsnachtban látogattam meg a zürichi kanton tanítóképzőintézetét. Az igazgató, dr. Schächlin igen szívesen fogadott s azonnal a tanári szobába vezetett, ahol bemutatott a tanároknak. Igen élénk eszmecsere folyt arról a fizetési különbözetről, ami a svájci és magyarországi tanítók és tanárok fizetésénél mutatkozik. Míg nálunk a tanítók kezdő fizetése 134 pengővel kezdődik, addig ott 350 frankkal s 12 év múlva 700 frankig emelkedik. A tanárok fizetése 600 frankkal kezdődik. Ezt a fizetést az állam biztosítja, azonban hozzájárul ehhez még a helyi pótlék, amelynek nagysága mindig az illető község pénzügyi helyzetétől függ. Sőt e tekintetben bizonyos versengés is van az egyes községek között, hogy minél tisztességesebben fizessék a tanügy munkáit. Az idő rövidsége miatt csak egy délelőtöt tudtam az intézetben tölteni s meghallgattam a következő tárgyakat: Történelem az I-ső osztályban, ahol vetítógépen mutatták be az ókori művészet remekeit. A III. osztályban a lélektant hallgattam meg. A IV. osztályban Jézus példabeszédeiről, illetve hasonlatairól tartott előadást népiskolai vonatkozásban maga az igazgató. Igen szép dolog, hogy úgy Küsnachtban, mint Kreuzlingenben az igazgató tanítja a vallást a reformátusoknak, jelezve ezzel a valláserkölesi nevelés nagy horderejét. Megfordultam a gyakorlóiskolában is. Érdekes, hogy az első osztályos gyermekekhez még svájci dialektussal beszél a tanító s így felelnek a növendékek is, de már a második osztálytól kezdve irodalmi németességgel folyik az oktatás. 12 órakor gőzhajóra ültem s Zürichbe mentem. Velem jött az igazgató is s útközben érdekes tanügyi kérdésekről beszélgettünk. Megkérdeztem az igazgatót, hogy milyen a kollégiális viszony a tanárok között. Erre azt felelte, hogy a lehető legjobb, ami abból a demokratikus szellemből is következik, amely az egész svájci közeletet áthatja. Itt nincsen meg, mint nálunk a különféle cím és rangjelzés, amin ma már minden művelt ember csak nevetni tud. Minden tanár egyformának tartja magát s minden

erejével azon van, hogy békesség és egyetértés honoljon a tanárkarban. Különben Schächlin igazgató azért utazott Zürichbe, hogy Glarus kanton kiküldöttével értekezletet tartson. Ugyanis Zürich és Glarus kantonok közösen tartanak fenn egy tanítóképzőintézetet.

A svájci tanítóképzőintézetekben úgyszólván ugyanazok a tantárgyak, mint a magyar tanítóképzőkben. Tanítanak még könyvvezetést az I—II. osztályban. A szépírássra és a kertészetre nagyobb súlyt fektetnek, mint mi. Kötelező tantárgy a francia nyelv. Fakultatív tantárgyak: olasz, és latin. A növendékeknek, mielőtt felvennék az I. osztályba, felvételi vizsgát kell tenniük. Csak ha ezt a felvételi vizsgát sikerrel kiállították, vehetők fel. Felvételnél tekintetbe veszik a folyamodó jellembeli tulajdonságait és azt is, hogy hányat vehetnek fel a létező tanítói szükségletre való tekintettel. A végleges felvétel csak akkor történik meg, ha a jelölt az 1/4 évi próbaidőt sikerrel kiállotta. Ha a tanítójelölt gyöngén tanul, a felsőbb osztályokba nem bocsátható. Az egészségi ügyekre nagy gondot fordítanak. Időközönként a növendékeket megvizsgálják s ez a vizsgálat a tanulók fogaira is kiterjed. Az egyleti élet ki van fejlődve az ifjúságnál, de a tanuló csak szülei engedélyével léphet be valamely ifjúsági egyesületbe s legfeljebb csak két egyesületnek lehet a tagja. Gyöngé tanuló nem léphetnek be az ifjúsági egyesületekbe. A növendékek heti óráinak száma átlag 40, míg nálunk 30.

Svájceban a tanítóképzés nem egységes. Minden kantonnak magának kell megállapítani a tanítóképzés irányelveit s a képesítővizsgálati szabályzatot. Ez azonban nem azt jelenti, hogy az egyes kantonokban nagy különbségek volnának a tanítóképzés módjai között. Elöttem fekszik a zürichi tanítóképesítővizsgálati szabályzat. Ennek főbb pontjait a következőkben foglalhatom össze: Tanítóképesítővizsgálatra szabályszerűen csak olyan folyamodó bocsátható, aki valamely svájci tanítóképzőintézetben jó eredménnyel elvégezte a négy évfolyamot, vagy pedig valamely egyetemen megfelelő tudományos és a tanítói hivatásnak megfelelő kiképzést nyert. Azok, akik a 19 évet nem töltötték be, képesítővizsgálatra nem bocsáthatók. A képesítővizsgálati ügyekben a kanton közoktatási tanácsa határoz, amely a vizsgálóbizottságba a tanárokon, mint kérdezőkön kívül szakértőket is választ. Ilyen szakértők a lelkészek és tanárok. A mindenből elégséges eredményt tanúsító folyamodók képesítővizsgálatra nem bocsáthatók. A képesítővizsgálat kiterjed mindazokra a kötelező tárgyra, amelyeket az állami tanítóképzőintézeti Tanterv előír. A vizsgálat szóbeli, írásbeli és gyakorlati részből áll. Írásbeli vizsgát kell tenni: németből, franciából, számtanból és pedagógiából. A szóbeli vizsga tárgyai azok, amelyeket IV-ed éven tanítanak, kivéve a számtant és fizikát, amelynél a két utolsó évfolyam anyagá-

ból kell vizsgát tenni. A gyakorlati rész a következő: rajz, írás, ének, zene, torna és gyakorlati tanítás. A gyakorlati tanítás 20 percig tart a gyakorlóiskolában. A tételt a vizsgálatot megelőző estén kapják meg a jelöltek, akik a vizsgálat kezdetén bemutatják tanítási tervüket. Akiknek gimnáziumi vagy kereskedelmi érettségijök van, különbözeti vizsgát tesznek, amelyeknek tárgyai csaknem ugyanazok, mint nálunk. A jelölt a vizsga sikeres leféléte után kétféle okmányt kap. Az egyik az oklevél, amelybe bevételnek az egyes tantárgyakból kapott érdemjegyek, továbbá választhatósági bizonyítvány, amelyben adva van az általános osztályzat.

Július 10-én Basel város tanítóképzőintézetét látogattam meg. Ennek a tanítóképzőintézetnek köre igen szűk, csak Basel városra és Basellandra terjed ki. Eddig a tanítók képzése Baselben nem történt egységesen, mert nem volt olyan tanítóképzőintézete, mint akár Zürich, akár Thurgau kántonnak. A tanítóképzést végre egységesítette az 1922-ik törvény. E szerint minden tanítónak és tanítónőnek kiképzését az állam veszi át, egységesen szervezi s egyenesen a közoktatásügyi tanácsnak rendeli alá. Az elemi iskolai tanítók általános tudományos kiképzéséről gondoskodnak a felsőbb középiskolák. A középiskolai tanárok kiképzéséről az egyetem, a szaktanítók szakmabeli kiképzéséről (ének, rajz, tanító, munkamester, gépíró, háztartásvezető, tornatanító) a szakiskolák vagy egyéb tanfolyamok. Minden tanító, illetve tanárjelölt elméleti pedagógiai kiképzése a tanítóképzőben, a gyakorlati kiképzés az azzal összeköttetésben levő gyakorlóiskolában történik. Egyedül az óvónők kiképzésének feladata van reá bízva a tanítóképzőre. Így ezen elnevezés alatt „tanítóképző” Baselben nem azt értik, amit a többi svájci kantonokban értenek. Nem olyan intézetről van itt szó, amelyre az elemi iskolai tanító összes, tudományos és pedagógiai kiképzése reá volna bízva, hanem olyan intézetről, amelynek tanfolyamai főképen pedagógiai területen mozognak, de amely magában foglal minden tanerőt, elkezdve az óvónőtől a középiskolai tanárokig. A tanítóképző helyett jobban megfelelné ez a név: Pedagógiai intézet.

Július 10-én egész délelőtt a baseli tanítóképzőintézetben tartózkodtam, amelynek kiváló mély tudományú igazgatója dr. Brenner. 8—9-ig előadása volt s a növendékekkel egy érdekes pedagógiai könyvet tárgyaltak, amelyben arról van szó, hogy van-e szükség egyáltalában órarendre, vagy ninesen. Ezen előadás után Brenner bemutatta az intézetet, amely a csaknem ezeréves híres Münstertemplom mellett fekszik Basel központjában. Az intézet felszerelése igen kitűnő. Gyönyörű szép nagy könyvtárunk van, amelyben valamennyi pedagógiai munka képviselve van, amelyet csak meglehetősen kapni. Az irodai teendőket külön titkár végzi. A titkárt Weckerlénnek hívják. Meg

is jegyeztem, hogy a mi pénzügyi miniszterünket is így hívják. Egy darab ideig dr. Brenner magamra hagyott irodájában s így volt alkalmam a legújabb pedagógiai könyvekbe betekinteni. A pedagógiai könyveken kívül megragadta a figyelmemet egy német nyelven írott történelmi könyv a világháborúról. Ezen könyv első fejezetében ott látom gróf Tisza István arcképét, akinek egyéniségét nagyon találóan jellemzi a könyv. A háború kitörésével kapcsolatban előadja, hogy gróf Tisza István erősen állást foglalt a háború ellen a koronatanácson s különösen hangsúlyozta, hogy az erőbeli viszonyok mérlegelése nélkül gondolni sem lehet Ausztria—Magyarországnak a háborúra. Ezt a történelmi könyvet Herre Pál írta. 9 és 10 óra között meglátogattuk a gyakorlóiskolát, mégpedig annak az I-ső osztályát, mert a többi osztályok növendékei az egyik tanítóval a fürdőben voltak. Az I-ső osztályos fiúk az á-b-c-t olvasták. A gyermekek először a nyomtatott betűket tanulják meg s erre a célra vastag papírból készített szétszedhető s összeilleszthető betűk szolgálnak. A betűk tanulásánál emlékeztető rajzok vannak pl. a I-nél: I-gel; a nagy A-nál: Affe. Maga a tanító igen kiváló. Idősebb ember s kiváló munkát végez. Az igazgató előadta, hogy a másik tanító már az ifjabb nemzedékhez tartozik, mely ifjabb nemzedék nagyon lelkesedik a bécsi pedagógiai reformokért. Dr. Brenner igazgató ezekről a bécsi pedagógiai reformokról nagyon kedvezőtlenül nyilatkozik s abban a véleményben van, hogy azokban több a reklám, mint a pedagógiai mag. Egyet azonban nem lehet elvitatni a bécsiektől, hogy sokat áldoznak az iskolák berendezésére és a taneszközökre. E két célra az elmúlt években kétmillió schillinget fordítottak. A gyakorlóiskola másik távollevő tanítója az igazgató szerint nagyon is hódol a túlmodern pedagógiai felfogásnak, sokat szónokol, Tolsztoj-féle szabad mozgást enged a gyermekeknek, sokat beszél nekik Zeppelinről. Ha valami érdekes dolog van a hírlapokban, azt kivágja s kiragasztja a táblára. Ez a túlzott reform azonban a tanítás eredményének a rovására megy. 10—11-ig dr. Brenner tartott előadást az óvónőjelölteknek a lélektanból. Igen ügyesen, egyszerű szavakkal megmagyarázta nekik, hogy mi a képzet, fogalom, ítélet és következtetés. 11 óra után még egy darabig különféle pedagógiai kérdésekről beszélgettem Brennerrel. Előadta, hogy a vallásoktatás az ő képzőintézetükben azon okból van kikapcsolva, mivel Baselben az állam és az egyház közötti szétválasztás (separatio) 1908 óta fennáll. Maguk az ifjú emberek érzik a vallásoktatás szükségességét s azért mindnyájan résztvesznek a baseli lelkészek által rendezett vallásoktatási tanfolyamon.

Dr. Brennertől elbúcsúzva még aznap Zofingenbe utaztam ottlakó két barátom dr. Jenny és Wanner tanárok látogatására. Valamikor velük tanultam a baseli egyetemen s

velük laktam a baseli theologiai alumneumban. Mind a kettő az ottani kerületi iskolában tanít már évtizedek óta. Ez a kerületi iskola sokban hasonlít a mi polgári iskolánkhoz. Fiú és leányiskolából áll s négy osztálya van. A svájci viszonyokra jellemző, hogy még a leányiskolában is férfiak tanítanak, csak a háztartástant s az azzal kapcsolatos gyakorlatokat tanítja külön az intézeten kívül egy nő. Ebben a kerületi iskolában tanítanak franciául, angolul és olaszul. Zofingen 6000 lakossal bíró város és mégis ez a kerületi iskolája gyönyörű épületben van elhelyezve, gazdag, hogy úgy mondjam pazar felszereléssel ellátva. Amint az intézet könyvtárát és természetrajzi gyűjteményeit Wanner barátom megmutatta, elbeszélte, hogy a könyvtárt egy gazdag zofingeni polgár gyűjtötte össze s ajándékozta az intézetnek. Eppen ilyen módon jutott birtokába az iskola a gazdag természetrajzi gyűjteménynek. Szintén egy gazdag zofingeni polgár, aki igen nagy vadász volt, gyűjtötte össze a különféle állatokat. Az intézet minden évben gyűjteményeinek gyarapítására 10,000 frankot fordít. A könyvtárban érdekes régi irások vannak még a reformáció korából s azok igazán megérdemlik a beható tanulmányozást.

Végre július 11-én Luzernen át a Haslibergen lévő evangélikus keresztyén otthonba mentem, hogy nemcsak egy iskolai év, hanem a svájci iskolák látogatásának fáradságait is kipihenhessem. Itt egy gyönyörű helyen a tenger színe felett 1060 méter magasságban, a Wetterhorn vakító glecsmermezőivel szemben, tudtam igazán rendezni nyugodtan azokat a gondolatokat, amelyeket bennem a svájci iskolák látogatása ébresztett. Itt is tanulhat az ember azokon az istentiszteleteken, amelyeken az Otthon házi atyja dr. Burckhardt tartott. Mennyi és mennyi érzelmeket keltenek az emberben az ő beszédei, amelyek hallatára új érzelmi élet keletkezik a hallgatóságban. A Haslibergen nemcsak testileg, hanem lelkileg is felüdül az ember. Visszagondolva a svájci képzőkben tett látogatásomra, jóleső érzéssel állapíthatom meg, hogy bennünket, magyarokat Svájcban sokra becsülnék és igazán szeretnek. Bármely magyar emberre nézve hasznos tanulsággal jár Svájce meglátogatása, mert ott megtanulja az egyszerűséget, igénytelenséget, a kötelesség hű teljesítését, mindenek előtt az igazi emberbaráti szeretetet.

Dr. Veress István.

A hajdúböszörményi református Boeckay-gimnázium Értesítője az 1929—30. tanévről. Összeállította: *Köblös Samu*, igazgató. A terjedelmes értesítőt az iskola multja vezeti be. Az intézetben tanított 16 rendes és egy helyettes tanár, három hitoktató. A növendékek, mint rendkívüli tárgyat tanulták a francia nyelvet, a német társalgást, a művészeti rajzot, a műéneket, vívást, slójdöt és zenét. Vizsgált növendékek száma 327. A tanulók egész-

ségi állapota türethetőnek mondható. A tanév folyamán sem tantárgybeosztásban, sem órarendben változás, vagy zavar nem fordult elő. A tananyagot minden osztályban pontosan elvégezték. Az intézeti szertárak és gyűjtemények több, mint 5000 P-vel gyarapodtak. Az intézet rendezett több iskolai ünnepélyt igen szép sikerrel. Konfirmált 25 növendék. A növendékek az év folyamán két kirándulást tettek Bécsbe és Debrecenbe. A tanári kar ez évben is tevékeny részt vett az egyházi, vármegyei, városi, valamint több közigazgatási és szociális munkásságban. Az ifjúság kebelében gyümölcsözően működtek: a Gyulai Pál önképzőkör, Ifjúsági Segítő Egyesület, 951. sz. Boeckay-eserkészecsapat, Boeckay-bibliakör (havonta tartott összejövetelt, amelyeken a tagok bibliamagyarozattal és imádkozással működtek közre. Az egyesületnek 90 tagja volt. A munka intenzívebbé tételén tisztikar fáradozott), Sportkör, ifjúsági énekkar, ifjúsági zenekar, gimn. sakkör. Az intézet növendékei összesen 16,148 P jótéteményben részesültek. Érettségi vizsgálatra jelentkezett 35 tanuló. Jelesen érettt 5, jól 6, érettt 23. A vizsgálatot tett ifjak közül lelkészi pályára megy 7 tanuló, tanári pályára 6. A növendékek közül magaviseletben példás volt 87, jó 174, szabályszerű 35. Előmenetelben jeles 42, jó 58, elégséges 165, javít 45, ismételt 7. Az értesítő kapcsán történik beszámolás a *Kálvineum jüüinternátusa* működéséről is, mely *vitéz Kőszeghy Frigyes* kálvineumi igazgató agilis vezetése alatt állott. Az internátusnak 105 növendéke volt, kik közül 21 teljesen ingyenes, 10 féldíjas, 44 kedvezményes és 30 teljes díjas. Az internátus az év folyamán 34,944 P segélyt nyújtott a növendékeknek. A bentlakó növendékek közül 11 volt jeles, 22 jó, 55 elégséges. A tanulmányi előmenetelben a legutóbbi évekével összehasonlítva lényeges a javulás. Az ifjúsági munka ez évben is izmosodott. Több ízben volt vallásos, hazafias ünnepély. Hetenként háziistentisztelet tartatott. Az önképzés és szórakozás céljait ez évben is igen fontosnak tartotta az intézet vezetősege. Az értesítő úgy a gimnázium, mint a Kálvineum internátusa működéséről hű képet nyújt s ez a kép a jövőre nézve a legszebb kilátásokkal biztat bennünket.

(mb.)

A nyíregyházi Leánykálvineum polgári iskolájának, továbbképző tanfolyamának és internátusának negyedik, 1929—30. évi Értesítője. Összeállította: *Dobai Sándorné*, igazgató. Az értesítő vezérhelyen az igazgató tanévzáró beszédét és az iskolai év történetét közli. Tandíjkezdményben 86 növendék részesült 3460 pengő összegben. Tankönyvet kapott 52 tanuló. A növendékek közül általános jeles volt 15%, jó 31%, elégséges 49%, egy tárgyból elégtelen 4%, két tárgyból elégtelen 1%. A vallás- és szociális tevékenység elmélyítésével igyekeztek a növendékeket erősekké és öntudatosakká tenni, főleg az iskolát elhagyókat.

13 növendék confirmált. Az ifjúság rendszeresen részt vett templomi és ifjúsági istentiszteleteken. Rendszeresen tartattak bibliaórák. A növendékek két kiránduláson vettek részt: Debrecen—Hajdúszoboszló és Diósgyőr—Lilla-füred. Két ifjúsági egyesület működött az Önképzőkör és a Vöröskereszt, mindenik igen szép sikerrel. Az ünnepélyek között, melyeket az intézet rendezett igen nagy fontosságúak a „Szerda-délutánok”, melyek váltakozva vallásos és liceális jelleggel tartattak. Ezekon kívül tartatott több vallásos, iskolai és kulturális ünnepély. Az intézetben tanított kilenc rendes tanár, két h. tanár, egy diakonissza testvér, négy óraadó, négy hitoktató. A növendékek száma 202 volt, ebből református 146, evangélikus 25, katolikus 23, izraelita 8. Magaviseletben egyes 196, kettes 2, előmenetelben jeles 29, jó 64, elégséges 98, egy tárgyból elégtelen 8, két tárgyból 4. Az intézet igen eredményes és áldásos működése az Értesítő száraz adataiból is nyilvánvaló. (mb.)

HALOTTAINK

Kovács Ferenc kolozsvári református kollégiumi tanár Kolozsvárt, folyó évi szeptember 15-én, hatvanhárom éves korában elhunyt. A megboldogult, aki Monostorpályi szülőtte és debreceni kollégiumunk neveltje volt, Kolozsvárt s megelőzőleg Zilahon fejtett ki érdemes tanári munkásságot, amelyet theologiai képzettsége is mélyített. Működött az irodalom terén is. Csendes életű, derék, hasznos, jellemes magyar református tanár volt: Erdély és Királyhágó-szerte sok tanítványa őszintén megsiratta. Emlékezte áldott!

KÜLÖNFÉLÉK

A debreceni Tisza István Tudományegyetem évmegnyitó ünnepsége folyó hó 9-ikén folyt le. Az államkormányt dr. Szily Kálmán államtitkár, az egyetemi ügyosztály új főnöke képviselte. Több testvéregyetem és főiskola is kiküldöttek által képviseltette magát. A nagytemplomi istentiszteleten a lapunk élén olvasható igehirdetés végeztetett. Az egyetemi tanári kar és egyéb személyzet, meg a hallgatók eddig nem igen tapasztalt tekintélyes számban töltötték meg a Nagytemplomot. A megnyitó ünnepélyen Csánki Benjámint lelépő rektor tartott igen széles távlatú s valódi papi és lelkipásztori lélektől eláradó beszámolót, az új rektor, Szentpéteri Kun Béla pedig székfoglaló értekezést a debreceni jogtanítókról, egy nagyértékű darabját mutatva be ezzel Kollégiumunk történetének a legutóbbi két századból. Teghze Gyula jogkari dékán az ifjúságnak adott hasznos tanácsokat. A kántus most is, mint mindig, reme-

kelt. A nagyon nehéz időkben megkezdődő egyetemi tanéven nyugodjék meg a kegyelmes Isten megsegítő és jobbrafordító áldása.

A mezőtúri református gimnázium négyszázéves jubileuma.

A mezőtúri gimnázium és az egész város közönsége nagy ünneppel ülte meg az intézet négyszázéves fennállását szeptember hó 21-én.

Az ünnepre 20-án este 8 órakor érkezett meg dr. Baltazár Dezső püspök Futó András püspöki titkár kíséretében, aki szintén tanítványa volt a mezőtúri gimnáziumnak. Püspök urat az állomáson nagy tisztességgel fogadták. Török Imre esperes, dr. Spett Ernő polgármester, Csomasz Dezső református és Wikkert Lajos evangélikus lelkész üdvözölték. Résztvettek az iskola ünnepén gróf Degenfeld Pál egyházkerületi főgondnok, dr. Kiss Ferenc egyetemi tanár, dr. Herczegh Béla egyházmegyei gondnok és a túri öreg diákok közül igen sokan.

Vasárnap délelőtt a tisztelgő küldöttségeket fogadta a püspök úr, mely után hálaadó istentiszteleten predikált. A templomban a predikáció előtt Csomasz Dezső helybeli lelkipásztor imádkozott. Istentisztelet után fél 1 órakor ünnepély volt a városháza előtti Kossuth-téren. A gimnáziumi énekharangok után dr. Spett Jenő polgármester mondott megnyitó beszédet, Maklár Károly egyházkerületi főjegyző az egyházkerület és az Egyetemes Konvent üdvözlését tolmácsolta. Üdvözlő beszédek mondottak Ady Lajos tankerületi főigazgató, Török Imre esperes, Szóts Gyula, az Orsz. Középiskolai Tanár-egyesület kiküldöttje. Alkalmi költeményt olvasott fel Kolozsváry Aladár ny. tanár. Záróbeszédet Vértes Vilmos István, a választókerület orsz. képviselője tartott.

Az ünnepély befejeztével a Mezőtúri Öregdiákok Egyesülete tartotta diszközgyűlését a városházán. Az elnök, dr. Bordács István tisztifőorvos, megnyitóbeszédében lelkesen üdvözölte dr. Baltazár Dezső püspököt, gróf Degenfeld Pál egyházkerületi főgondnokot. Közgyűlés táviratilag üdvözölte a Kormányzó urat és Rothermere lordot. A közgyűlésen üdvözlő beszédet mondtak vitéz dr. Bessenyei Lajos debreceni református főgimnáziumi igazgató, Pongrácz József pápai, Hamar István budapesti theologiai tanár, Borsos Károly mezőtúri gimnáziumi igazgató az intézet multjáról tartott előadást, melyet egyik jövő számunkban közlünk. Szép Ernő író az Öregdiákokhoz című alkalmi költeményét olvasta fel.

Dr. Szathmáry Imre főtinkári jelentését terjesztette elő. Ezután üdvözlőbeszéd következtek. Legelőször felszólalt Faragó Bálint, mint legöregebb diák, aki az első állandó tanári karnak is tagja volt. Dr. Kiss Ferenc egyetemi tanár felolvasta gyönyörű elégikus visszaemlékezéseit túri diákkorára. Tábori Kornél író a

80 éves Faragó Bálint tanárról emlékezett meg. Fekete József a morálról és a hazaszeretetről beszélt, melyre őt a túri iskola tanította. Dr. Zsigmond Ferenc egyetemi m. tanár a 30 évvel ezelőtt érettségizett diákok nevében köszöntötte halás tisztelettel az Alma Matert. Közébed után a világháborúban elesett két mezőtúri tanár és az intézet 66 hősi halált halt tanulójának emléktáblája leleplezése következett. Este a mezőtúri temetőben nyugvó tanárok sírjait koszorúzták meg.

Az intézetet négyszázados jubileuma alkalmából számosan keresték fel üdvözléssel, így gróf Klebelsberg Kunó, kultuszminiszter, Ravasz László püspök, Kornis Gyula államtitkár, dr. szentpéteri Kun Béla a debreceni tudományegyetem rectora és számosan.

Alkalmi költemény írására a sárospataki főiskola fennállásának 400 éves jubileuma alkalmából pályázatot hirdet. A pályadíj 100 P. A lehetőleg gépirással, de legalább is idegen írással és jelíges zárt borítékkal ellátott alkalmi költeményeket a Főiskolai közigazgatói hivatal, Sárospatak, címre kell küldeni külön borítékban. Határidő: 1931 április 30.

Lelkészeiktatás. A nagykereki gyülekezet október hó 5-én iktatta be b. e. Lévay Mihály esperes halálával megüresedett lelkészi állásába, egyhangúlag megválasztott új lelkészét: Hegedűs Kálmán volt debreceni segédlelkészt, utóbb pécsváradi lelkészt, dr. Baltazár Dezső püspök és Bán István h. esperes, egyházmegyei főjegyző lélekemelő ünnep keretében. Hegedűs Kálmán egy esztendő alatt immár másodízben választatott meg egyhangú meghívás útján lelkipásztornak. Isten áldását kérjük életére, munkájára és a gyülekezetre.

A Közlöny, a debreceni református theologus ifjúság LXI. évfolyamába lépő lapja szeptember—októberi száma, Farkas Ignác szénior és Farkasfalvi Mauks László hittanhallgató szerkesztésében, nívós tartalommal jelent meg. — A szerkesztőség munkatársai Bodonhelyi József, gróf Haller Gábor, Szabados László hittanhallgatók.

A theologus ifjúság köréből. A kollégiumi Kántus jegyzője Szabó Pál IV. é. hittanhallgató, az ifjúság krónikása Mauks László, irat-terjesztők F. Tóth Sándor és Szüle Miklós hittanhallgatók lettek. A theologus ifjúság az egyik előadóteremben minden reggel előadások kezdete előtt reggeli áhitatot tart. A theologus ifjúság október hó folyamán ismerkedő-estélyt rendez a testvéri viszony erősítésére és az új theologusok megismerésére. Az estély műsorral lesz egybekötve. A hittanhallgatók Bethlenbajtársi törzse október hó 3-án irodalmi délutánt rendezett, komoly és szép számokkal.

A hajdúnánási konfirmált leányok egyesületéből ismét három leány jelentkezett a budapesti Lorántffy Zsuzsanna diakonisszaképzőintézetbe.

Özvegy lelkésznet házvezetőnőül keres a hajdúböszörményi Fiúkálvineum. Ajánlások oda küldendők.

A budapesti Református Theológiai Akadémia november hó 21-én, a dunamelléki református egyházkerület közgyűlésével kapcsolatban ünnepi fennállásának 75 éves jubileumát. Az ünnepély előkészítésének munkálatai folyamatban vannak.

Az ez évi vallástanári vizsgák Sárospatakon tartottak csekély érdeklődéssel és még csekélyebb eredménnyel. Vizsgálatra négyen jelentkeztek, kik közül egy javít, egy mindenből elbukott, kettő pedig sikerrel tette le a vizsgát.

Hathónapi elzárás, tizezer lei, hivatalvesztés egy temetésért. A dévai törvényszék Babos Sándor református lelkészt, aki a lupényi vérengzés 24-ik halottját szívmegeindítóan temette el, államellenes izgatás miatt — bár egyáltalában nem volt beszédének izgató ele —, 6 hónapi fegyházra, 10,000 lei pénzbírságra és hivatalvesztésre ítélte. Zsolt. 126:4—6.

A marcelházai gyülekezet Tárnok Gyula nemesőcsai segédlelkészt hívta meg lelkipásztorául. Tárnok Gyula az első, akit a losonci theologia neveltjei közül rendes lelkésznek megválasztottak.

Még mindig vannak éhező és rongyos diákok. A Soli Deo Gloria Szövetség ez évben is folytatja ebédakcióját s támogatja minden eszközzel az anyagi segítségre szoruló, érdemes református diákságot. Adj hetenként egy ebédet! A havi négy ebéd 4 P-vel is megváltható. — Természetbeni segélyek (ruha) s pénzádományok a Szövetség Központjába, Budapest, IX., Lónyay-uca 7., II. 28. küldendők.

A sárospataki református kollégium a szokottnál nagyobb fényvel ünnepelte ez évben a tanév megnyitását. Ez alkalomra halasztották az új internátus alapkövetéti ünnepét és ekkor olvasott székfoglaló értekezést dr. Vasady Béla theol. igazgató és Boda Béla gimnáziumi tanár.

Ifjúsági nap Tisza-mogyoróson. Szeptember 28-án, Tisza-mogyoróson öt egyház fiatalsága találkozott egy jól sikerült ifjúsági nap keretében. A cél az volt, hogy az ifjak között ismertté tegyék a keresztyén ifjúsági munkát. Délelőtt 9—10-ig bibliaköri megbeszélés volt négy csoportban. 10 órakor istentisztelet. Az ebédet a tisza-mogyorósi hívek közadakozásból adták össze. Délutáni istentisztelet után Milák Jenő, a mándoki KIE vezetője szólott az ifjúsági egyesületi munka céljáról és fontosságáról. Végül játék volt a Tisza partján. A nap mély nyomot hagyott az ifjak lelkében.

Gyülekezetek találkozója. A derecskei gyülekezet tagjai, lelkipásztoruk vezetésével, sorra látogatják a szomszédos gyülekezeteket. Legutóbb szeptember 28-án Szentpeterszegen voltak. Vadon Béla derecskei lelkipásztor hirdette az igét délelőtt, a délutáni istentisztelet után pedig a helybeli lelkész vezette a derecskei és helyi bibliakör együttes áhitatát, amelyen Matild

diakonissza (Derecskéről) ismertette a keresztyén szeretet munkáit. A lelki ajándékokban gazdagodásnak, az egymás hitéből való épülésnek megbecsülhetetlen alkalmi az ilyen gyülekezeti találkozók.

Szegeden a vasárnapi iskolai tanítók felvetették a gondolatot, hogy a kecskeméti református leányotthonban a vasárnapi iskolások vállalják egy árvaleánynak az eltartását, ami évi 600 P-t tesz ki. Remélhetőleg a vasárnapi iskolás gyermekek filléreiből biztosítva lesz a vasárnapi iskolások árvájának az elhelyezése.

A **szegedi presbiterium** kimondotta, hogy mindenféle lelkészi funkciót, temetést, esketést, keresztelest előre be kell jelenteni a lelkészi hivatalba, hogy a lelkészek munkájukat megfelelőleg beoszthassák. (Hát eddig nem így volt? Szerk.)

Egy egész évre lesz beszélgetnivalója, ha résztvesz a Magyar Református Diákok Soli Deo Gloria Szövetségének bécsi tanulmányútján 1930 október 30-tól november 3-ig. — Résztvételi díj 38 P, melyből a 10 P jelentkezési díj az útlevelel együtt október hó 15-ig küldendő be a Szövetség központjába, Budapest, IX., Lónyay ucca 7. sz. II. em. 28.

Társadalmi ellentétekről beszélget manapság mindenki. Mennyiben gondolsz a jövő református intelligenciával? Segítsd az éhező és rongyos diákokat! Adományokat úgy pénzben, mint természetben köszönettel fogad és nyugtáz a Magyar Református Diákok Soli Deo Gloria Szövetségének Diákszociális Osztálya, Budapest, IX., Lónyay ucca 7. II. 28.

Már 20 fillérrel építheted a Magyar Református Diákok balatonszárszói üdülőtelepét. — Kérj téglajegyeket s terjeszd barátaid és ismerőseid között a Magyar Református Diákság balatonszárszói ígretföldjének nagy ügye érdekében!

Megjelent a Magyar Kálvinisták Naptára 1931. évi kötete gazdag tartalommal. A naptár minden napra bibliaolvasó vezérfonalat is közöl. Ára 1 P. Nagyobb rendelésnél engedmény. Bethlen könyvkereskedés. Budapest, Kálvin tér 8. sz.

Hivatalos értesítés.

A tiszántúli református egyházkerület püspökétől
3497—1930. szám.

KÖRLEVÉL.

Nagytiszteletű Esperes Úr!

Az érdekeltekkel leendő közlés kérésével tudatom az 1931. év őszén és 1932. év február havában tartandó lelkészképesítési vizsgálatok házi dolgozatainak tételeit a következőkben:

I. lelkészképesítési vizsgálatra:

1. *Újszövetségből*: Jézus utolsó beszédének és főpapi imádságának exegesise. (Ján. 14—17.)

2. *Keresztyén erkölcsstanból*: Kálvin Ethikája.
3. *Bibliai vallástörténelemből*: Az Idvezítő messiási tiszte és öntudata, — a kérdésre vonatkozó legújabb kritikai kutatások tekintetbevételével.

E tételek közül a jelölt egyet kidolgozván, dolgozatát legkésőbb 1931 június 1-re, illetőleg az 1932 februárjában vizsgálatot szándékozók 1931 november 1-re, a lelkészképzőintézeti igazgatóhoz beküldeni tartozik. A dolgozat tisztán és olvashatóan írva, befűzve, a források megnevezésével nyújtandó be.

II. lelkészképesítési vizsgálatra:

1. Értekezés a következő három tétel valamelyikéről:

a) A lelkipásztori beteglátogatás szüksége, célja, eszközei és módszere. Egy látogatás lefolyása beszédmintával. (A lelkigondozás tárgyköréből.)

b) Zwingli Ulrik hatása a magyarországi reformációra. (Egyháztörténelem köréből.)

c) A magyar protestáns egyházak felett gyakorolt egyházfelső jogok. (Az egyházjog tárgyköréből.)

2. Prédikáció: János evangéliuma III. rész 35—36. vers.

3. Gyakorlati bibliamagyarázat: Pál II. levele Timótheushoz IV. rész 1—8. vers.

4. Kátémagyarázatul: XXI. Úrnapja 54. kérdés. (Egyház.)

Az 1. alatti értekezés külön s a 2., 3., 4. alattiak ismét külön, tehát a négy dolgozat két füzetben a fentebb 1. alatt írt módokon és határidőig nyújtandó be az egyházkerületi lelkészi főjegyzőhöz. (Maklár Károly, Kunhegyes.)

A dolgozatokkal egyidejűleg küldendő be a lelkészképzőintézeti igazgatóhoz, illetőleg az egyházkerületi főjegyzőhöz a 60 (hatvan) pengő vizsgálati és pecsédíj is.

A dolgozatok beadásának határidejéhez a legszigorúbban ragaszkodom s meghosszabbításának csakis egyénekenkénti kérelemre és kizárólag abban az esetben adok helyet, ha a jelölt orvosi bizonyítvánnyal, vagy egyéb hitelt érdemlő módon igazolja, hogy súlyos betegség, vagy ezzel egyértékű „vis major” miatt volt képtelen dolgozatait a kellő időben benyújtani.

Debrecen, 1930 október hó 8.

Atyafiságos szeretettel:

Dr. Baltazár Dezső, püspök.

Pályázat.

A **kisvárdai református egyház segédlelkészi állására** pályázat hirdettetik. Fizetés havi 162 (Egyszázhatvankettő) pengő és szolgálati lakás. Pályázati határidő a folyó október hó 14. (tizenegyedik). A pályázatok a kisvárdai református lelkészi hivatalhoz nyújtandók be.

Pályázat.

A demecseri (Szabolcs m.) református egyház pályázatot hirdet III. tanítói állására. — Javadalom 10% és államségély. Kötelesség: rábizott osztályok tanítása, a gyülekezeti munkában segédkezés. Férfiak és nők pályázhatnak. Határidő 10 nap.

Iskolaszék.

TARTALOM: R. I.: Kezdetben vala az Ige... — Dr. Szász Imre: Periculum in mora! — Uray Sándor: Látogatásom dr. Schaeffernél Philadelphiában. — Iskola. — Halottaink. — Különlélek. — Hivatalos értesítés: Körlevél. — Pályázatok.

Laptulajdonos: Dr. KUN BÉLA.

Magyarország aranykoszorús mestere

SZLEZÁK LÁSZLÓ

harang- és ércöntőde, harangfelszerelés és haranglábgyár

BUDAPEST, VI., FRANGEPÁN-U. 77. SZ.

A törökszentmiklósi református egyház részére készült 1770 kgr.-mos harang.

Telefon: Aut. 913-53. sz.

Az 1900. évi párisi világkiállításon díszoklevéllel, 1921. és 1923. évi vasipari kiállításon aranyéremmel, az 1925. és 1926. évi kézműipari tárlaton kormánydíszoklevéllel, 1927. és 1928. évi budapesti, székesfehérvári, szentesi és szombathelyi kiállításokon nagy aranyéremmel kitüntetve. 1930. évi nemzetközi vásáron emléklappal kitüntetve.

Költségvetéssel díjmentesen szolgál.

Előnyös fizetési feltételek. Számos egyházi elismerőlevél

A budapesti Bazilika 7945 kilogrammos új harangja gyáramban készült.

SESZTINA LAJOS

vasnagykereskedése
Debrecen.

Alapította 1819-ben Sesztina János.

Kitűnő lütképességű magyar „Perpetuum“-kályhák.
Magyar gyártmányú zománc-edények,
zsír-bödönök, disznóölő-kések, husvágó-gépek.
Telefon 6. és 15—48.

Fali olvasótáblák, mozgatható betűk, szemléltető képek

Bittenbinder—Grenezer: Métermértékek szemléltető táblája, hozzávaló utasítással. (Hossz-, terület-, köb-, súly-, ürmértékek)	3.—
Gönczy: Írott, mozgatható betűk. (Összes kis- és nagybetűk)	2:40
Ugyanaz nyomtatott betűk	2:40
Gönczy—Úrhegyi: Fali olvasótáblák, írott és nyomtatott betűk olvasásának tanításához (70×100 cm. méretben, 24 lappal)	8.—
Úrhegyi Alajos: Színes fali olvasótáblák a „Betűország“-hoz, 6 lap, 63×95 cm. méretben	3:20

Vezérkönyvek.

Ligárt M.: Útmutató az Ábécéhez	3:20
Bodor D.: Tanácsadó az Ábécéhez	3:60
Ligárt M.: Beszéd- és értelemgyakorlatok vezérkönyve, I—IV. o.	9:60
Ligárt M.: Magyar nyelvi vezérkönyv, II—VI.	10:40
Ligárt M.: Számítási vezérkönyv, I—VI. o.	10:40
Somorjai L.: Tornatanítási vezérkönyv, I—VI.	5:50
Szele M.: Vezérkönyv a vallástanításhoz	2:80

Népiskolai egységes vezérkönyvek.

Szerkesztik: Quint József és Körösi Henrik.

Molnár Oszkár: A tanítási módszer történeti fejlődése. Quint József előszavával	3.—
Fodor Ferenc: A magyar elemi népiskolai földrajzi oktatás.	4.—
Quint—Stelly—Stolmár: A természeti és gazdasági ismeretek tanítása a III—IV. osztályban	6:40
Quint—Drozdý: A beszéd- és értelemgyakorlatok tanítása az I. osztályban	9:20
Háros—Körösi: A magyar fogalmazás vezérkönyve	4:40
Quint—Drozdý: A beszéd- és értelemgyakorlatok tanítása a II. osztály számára	10.—
Berwaldszky—Tscheik: A rajzoktatás vezérkönyve. Sajtó alá rendezte: Luttor Ignác	16.—
Berta—D. Paál: Új vezérkönyv a beszéd- és értelemgyakorlatokhoz	4.—
Berta—D. Paál: Új vezérkönyv a helyesírás és magyar nyelvtan tanításához	3:60
Berta—D. Paál: Új vezérkönyv a természetrajz, gazdaságtan és háztartástan tanításához	2:80
Biró K. L.: Gyakorlati példatár a fogalmazás tanításához, II., III., IV. és V—VI. oszt. együtt, osztályonként, a	1:20
Vallástanítási és egyházi énektanítási tanterv és utasítás, 1929. évi kiadás. (A református Egyetemes Konvent kiadványa)	1:20
Straub—Vadász: A számolás és mérés tanításának vezérkönyve	4:80
Móczár M.: Vezérkönyv a természetrajz, gazdaságtan és háztartástan tanításához, III—IV. oszt. számára	3.—

„MÉLIUSZ“

könyvkereskedése Debrecen,
Ferencz József-út 62.